

Sivistyspalvelut

Raportti palvelualueen kokonaistilanteesta

Sivistyspalveluiden toisen kvartaalin tulosta leimaavat arvioitua suuremmat palkankorotukset kesäkuun lopussa. Henkilöstökulut muodostaa noin 63 % koko palvelualueen kuluista. Kevään 2023 ja alkaneen lukuvuoden kaikki henkilöstötehtävät on täytetty täyttölupamenettelyn kautta. Isot palkankorotukset kuitenkin rapauttavat täyttölupamenettelystä odotettuja säästöjä syyslukukauden osalta.

Varhaiskasvatuksen palvelusetelikuluihin ei ole budjetoitu riittävästi, vaikka tiedossa oli oman tuotannon varhaiskasvatuspaikkojen riittämättömyys. Myös pidennetyn oppivelvollisuuden kulujen toteuma on ollut haastava vuoden 2022 alibudjetoidun syksyn vuoksi. Vuoden 2023 kuusi ensimmäistä kuukautta ovat samaa lukuvuotta kuin syyskuu 2022. Koska vuoden 2023 talousarvio laaditaan varhain syksyllä, opetuspuolen todellinen palkkatoteuma ole vielä hyödynnettävissä talousarvion laadinnassa. Tämä on jokavuotinen haaste.

Relistinen kuva loppuvuoden henkilöstökuluista saadaan lokakuussa 2023, jolloin opetuspuolen lukuvuoden 2023-24 palkat toteutuvat normaalisti. Kesäkuun palkankorotukset, kesälomarahat ja elo-syyskuun osalta opettajien poikkeavat palkat eivät anna oikeaa kuvaa palkkatoteumasta.

Aineet, tarvikkeet ja tavarat ovat aina yli tasaisen toteuman kesäkuun lopussa. Suurin osa oppimateriaaleista hankitaan keväällä seuraavaksi lukuvuodeksi. Aineiden, tarvikkeiden ja tavaroiden toteuma ei noudattelen koskaan talouden tasaista toteumaa.

€	TP 2022	Tot 1-6/2022	TA 2023	Tot 1-6/2023	Muutos % 22-23	Tot - TA 1-6/2023	Tot-% TA2023
TOIMINTATUOTOT	1 519 236	1 077 169	1 031 600	1 052 496	-2,3 %	536 696	102,0 %
MYYNTITUOTOT	433 456	176 054	323 700	172 451	-2,0 %	10 601	53,3 %
MAKSUTUOTOT	571 815	321 638	630 400	225 661	-29,8 %	-89 539	35,8 %
TUET JA AVUSTUKSET	507 752	576 814	77 000	643 746	11,6 %	605 246	836,0 %
MUUT TOIMINTATUOTOT	6 212	2 663	500	10 638	299,5 %	10 388	2 127,6 %
TOIMINTAKULUT	-30 561 230	-15 517 458	-31 059 600	-16 762 147	8,0 %	-1 232 047	54,0 %
HENKILÖSTÖKULUT	-19 579 525	-9 913 553	-19 487 000	-10 721 350	8,1 %	-977 550	55,0 %
PALVELUJEN OSTOT	-5 663 577	-2 838 771	-6 249 200	-3 391 260	19,5 %	-266 660	54,3 %
AINEET, TARVIKKEET JA TAVARAT	-693 535	-459 086	-723 700	-448 195	-2,4 %	-86 345	61,9 %
AVUSTUKSET	-784 614	-412 731	-805 000	-362 962	-12,1 %	39 538	45,1 %
MUUT TOIMINTAKULUT	-3 839 979	-1 893 318	-3 794 700	-1 838 380	-2,9 %	58 970	48,4 %
TOIMINTAKATE	-29 041 994	-14 440 289	-30 028 000	-15 709 651	8,8 %	-695 351	52,3 %

Poikkeamat toimintatuotoissa

Sivistyspalveluiden toimintatuotot toteutuvat edelleen yli talousarvion. Toimintatuottojen toteuma kesäkuun lopussa on 102 %. Tämä on runsas 50 % yli tasaisen toteuman. Toimintatuottoja nostavat erityisesti saadut tuet ja avustukset. Toimintatuotot ovat runsaasti yli talousarvion, vaikka varhaiskasvatuksen toimintatuotot ovat noin 20 % alle talousarvion. Lakimuutosten vaikutus varhaiskasvatusmaksujen toteumaan on ollut arvioitua suurempi.

Poikkeamat toimintakuluissa

Toimintakulujen toteuma koko sivistyspalveluissa on 53,52 %. Toimintakulujen toteumaa nostaa

erityisesti henkilöstökulujen osuus, jossa näkyvät kesäkuussa maksetut palkankorotukset ja kertakorvaukset. Palkankorotukset ovat toteutuneet ennakoitua suurempina. Henkilöstökulujen toteuma koko palvelualueella kesäkuun lopussa on 55,02 %.

Palveluiden ostot ovat 2,21 % yli talousarvion. Näistä merkittävin on varhaiskasvatuksen palveluseteleiden osuus. Varhaiskasvatuksen palvelusetelikulujen toteuma kesäkuun lopussa ylittää tasaiseen toteuman 6,91 % prosenttiyksiköllä. Tämä tarkoittaa palvelusetelikuluihin varatun 2,2 miljoonan euron talousarviossa 152 020 euron ylitystä kesäkuun lopussa. Kesäaika on kuitenkin hiukan tasoittanut ylitystä. Kesä- ja heinäkuussa palvelusetelikuluja on säästynyt keskimäärin 35 000 euroa kuukaudessa. Varhaiskasvatuspaikkaa odottaa kuitenkin lokakuulle 8 lasta, marraskuulle 7 ja joulukuulle 1 lapsi. Nämä lapset sijoittunevat yksityiseen palveluun eli palvelusetelikulut kasvavat loppuvuodesta.

Pidennetyn oppivelvollisuuden eli vammaisten lasten opetukseen varatut henkilöstökulut ovat jatkaneet kasvua kesäkuun loppuun mennessä. Kesäkuun palkankorotusten vaikutus näkyy tässäkin kohtaa. Ko. kustannuspaikan keskimääräinen henkilöstökulu kuukaudessa on 68 000 euroa. Kesäkuussa henkilöstökulut ovat kuitenkin 100 000 euroa. Heinäkuu tasoittaa tilannetta seuraavaa kvartaalia ajatellen. Heinäkuussa henkilöstökulut ovat vain 37 000 euroa.

Käynnissä olevat toimenpiteet

Varhaiskasvatuksen palvelusetelikuluihin ja pidennetyn oppivelvollisuuden kuluihin on vaikea tehdä suuria säästötoimenpiteitä. Palvelusetelikulut kasvavat, koska kunnan omista varhaiskasvatussyksiköissä ei ole paikkoja jonossa oleville lapsille. Jatkossa palvelusetelikuluihin on budjetoitava riittävästi. Yksityinen palvelutuotanto on edullisempaa kuin oma palvelutuotantomme.

Alle kuusivuotiaita on kunnan omista päiväkodeissa 393 lasta ja yksityisissä päiväkodeissa 201 lasta. Oman varhaiskasvatuksen budjetti alle kuusivuotiaiden varhaiskasvatuksen osalta ilman hallinto- ja hankekuluja sekä lastenkotihoidontukea on noin 5,8 miljoonaa euroa ja yksityisen toiminnan talousarvio 2,2 miljoonaa euroa. Oman tuotannon lapsikohtainen hinta on n. 14 800 euroa ja yksityisen 10 900 euroa. Kunnan erityiskasvatuksesta suuntautuu pieni osa yksityiselle puolelle. Jos kuitenkin poistetaan erityisvarhaiskasvatuksen kulut (815 000 euroa) kokonaan oman tuotannon laskelmista, lapsikohtainen hinta kunnan omista palveluissa on 12 700 euroa.

Lapsikohtaiset hinnat on laskettu vuoden 2023 talousarviosta, jossa toimintatuotot eivät ole toteutuneet suunnitellusti ja henkilöstökulut ylittyvät myös. Näin ollen oman tuotannon lapsikohtainen hinta on korkeampi kuin talousarvioon perustuva laskelma osoittaa. Lisäksi varhaiskasvatuksen hallinnon kuluista (275 000 euroa) suurin osa suuntautuu omaan tuotantoon. Toisaalta myös yksityisen palvelutuotannon lapsikohtainen hinta on samassa suhteessa korkeampi palvelusetelikulujen ylityksen vuoksi.

Talouden näkökulmasta laskelmat osoittavat, että yksityisen palvelutuotannon osuutta kannattaa kasvattaa hieman, jos vastaavasti pystytään vähentämään omaa palvelutuotantoa.

Pidennetyn oppivelvollisuuden kuluihin on tulossa hiukan helpotusta aamu- ja iltapäivätoiminnan kustannusten osalta. Pohteen vammaispalveluiden vastuulle kuuluu henkilökohtaisten avustajien resursointi vammaisten lasten aamu- ja iltapäivätoiminnassa.

Uhkaaviin talousarvion ylityksiin pyritään vastaamaan säästötoimenpiteillä muussa sivistyspalvelun

toiminnassa. Sivistyspalveluissa on tehty jo koko alkuvuosi toimenpiteitä talousarviossa pysymiseen. Kaikkiin lukuvuodeksi 2023–24 täytettyihin tehtäviin on sovellettu täyttölupamenettelyä, ja sijaiskuluja vähennetään sisäisillä sijaistusratkaisuilla.

